

Výklad listu Efezským

Exkurz – starozákonní předobrazy

Při úvahách o vlivu těchto tří činitelů na náš život si můžeme tyto skutečnosti ilustrovat či demonstrovat na událostech 2. knihy Mojžíšovy (Exodus). Je to takové plastické znázornění našich každodenních životních situací na životě Božího lidu.

Dělám tento exkurz proto, že mnoha lidem pomáhá pochopit principy Božího jednání s námi. Sám k nim patřím také! Miluji Starý zákon proto, že nám ukazuje na obyčejném jednání lidí v tehdejší době na duchovní principy, se kterými se potýkáme i my dnes. Ale proto, že jsou duchovní, je jinak neumíme uchopit, než právě na příkladech.

Egypt – obraz okolního světa

Význam slova Egypt znamená *černý*. Je tedy Egypt příkladem duchovní tmy. Egypt byl v době Mojžíšově velmocí. Ohromoval tehdejší svět svou mocí, imponoval svou vědou a oslňoval svým hmotným i kulturním bohatstvím. Egyptané dokázali stavět s nesmírnou přesností obrovské pyramidy a sochy faraonů způsobem, nad nímž si lámou hlavu i dnešní odborníci. Přinesli světu papyrus (předchůdce dnešního papíru) a hieroglyfické písmo. Faraonovi kněží a kouzelníci dokázali napodobovat zázraky Mojžíše a Arona. Egypt nabízel hodně. Byla to země velkých možností.

O Mojžíšovi, muži, který měl reálnou šanci tyto možnosti využít, čteme, že *Kristovo pohanění pokládal za větší bohatství než všechny poklady Egypta, neboť upíral svou mysl k budoucí odplatě.* (Žd 11,26) Dokázal se jich zřít ve prospěch svého národa. Tím je nám vzorem.

Egypt – to ale nebyla jen sláva a moc, pyramidy a obrovské stavby, umění a moudrost. Měl i svou odvrácenou stranu. Egypt – to byly také cihelny, v nichž farao trápil hebrejské dělníky, bylo to otroctví, břemena, daně, hořkost a trápení, těžká robota, někdy i nesmyslná (Ex 1,14). Patřila k němu i nelítostná bezcitnost úředníků stejně jako zabíjení novorozeňat.

Egypt je obrazem světa. Stejně rysy charakterizují i svět, ve kterém žijeme.

Ten také imponuje lidem svou vysokou úrovní. I dnes jsou lidé postižení podobnou posedlostí jako Egyptané – gigantománií – stále usilují o něco většího, mocnějšího, dokonalejšího, prostě NEJ... Národy se sdružují ve velké celky. Je to gigant nad giganty.

Jak obdivuhodná je dnešní věda se svými moderními technologiemi, umožňujícími jak lety do vesmíru, tak i rozbíjení atomu a proniknutí do nitra hmoty. Jak velké jsou úspěchy v oblasti biologie, lékařství, ale hlavně v kybernetice a v oblasti médií. Lidský rozum je na vrcholu svého rozvoje. Svět ve kterém žijeme, nabízí netušeně obrovské možnosti... je zde vysoká životní úroveň, člověk si toho může dopřát nevídaně...

Ale i svět, ve kterém žijeme, má svůj rub. Tyto možnosti jsou velmi draze zaplacené. Je tu řada vedlejších efektů – věcí, které nás dusí. Které jsme nechtěli, ale ony tu jsou a my se s nimi musíme učit žít.

Platíme daň za své pohodlí. Chceme-li něco mít, stojí to peníze, chceme-li to uchovat, stojí to další peníze, máme s tím obrovské starosti a stojí nás to spoustu času. Světské radovánky

něco stojí, jsou vždy na úkor něčeho jiného.

Za každou sladkostí, kterou si dopřejeme, přichází hořkost, notná dávka pelyňku, kterou musíme zkousnout.

Robota a otroctví. Kolikrát musíme dělat, co nechceme. Stáváme se novodobými otroky ve štvanci za vyšší zisky – požadují se po nás stále vyšší a vyšší výkony za stejný plat. Jsme otroky civilizace.

Zneužívání je dalším rysem této bezbřehé honby za zisky a osobním prospěchem zaměstnavatelů. Svět dovede zneužívat, vykořisťovat a sobecky využívat lidi pro svůj prospěch.

Nelítostnost – to je další charakteristický rys světa, ve kterém žijeme. Na tomto světě se soucit nenosí. Platí jen ostré lokty. Kdo nestačí, má smůlu – je tu spousta dalších zájemců, kteří čekají na příležitost. Platí zákony džungle – vlčí politika. K čemu sentimentální soucit se slabšími? Vždyť je to jen přítěž.

To jsou charakteristické rysy světa, ovládaného jeho vládcem.

Z tohoto začarovaného kruhu nás vysvobodil Kristus. Tak jako Židé vyšli z Egypta jako svobodní lidé, byli jsme i my vysvobozeni z duchovní moci našeho otrokáře Satana, který nás štvál, abychom nepřemýšleli o svobodě.

Vliv Egypta na Boží lid, putující do Kanánu

Izraelci mocným Božím zásahem vyšli z Egypta jako svobodní lidé. Na cestu byli zaopatřeni nebeským pokrmem, manou. Tu nedostávali jen občas, ale pravidelně, v dostatečném množství (gomer na osobu a den. 1 gomer = 3,5 litru – Ex 16,16-18). Pán Bůh je zaopatřil čistou nezávadnou vodou, aby měli co pít. Základní potřeby jejich života byly zaopatřeny. Přesto po nějaké době došlo k nespokojenosti. Lidé začali vzpomínat na to, jak to bylo v Egyptě dobré! A tak čteme: *Izraelci začali znovu s pláčem volat: „Kdo nám dá najíst masa? Vzpomínáme na ryby, které jsme měli v Egyptě k jídlu zadarmo, na okurky a melouny, na pór, cibuli a česnek. Jsme už celí seschlí, nevidíme nic jiného než tu manou.“* (Nu 11, 4-6). Nebeský chléb jim zevšedněl, už si ho tolik nevážili. Ba dokonce ve své nevěře prohlásili: *„Tato nuzná strava se nám už protiví.“* (Nu 21,5).

Jak je to možné? Je to proto, že dali sluch lidem, kteří vytáhli z Egypta s nimi, ač nebyli Izraelité. Byli to Egypťané, kteří jim připomínali, že to v Egyptě nebylo tak špatné. Nebeská strava se najednou stala nezáživnou a jednotvárnou a oni zatoužili po změně, po něčem pestřejším. Začali reptat a toužit po egyptských pochoutkách. A Bůh se rozhněval.

Jak je nám to z našeho historického nadhledu jasné! Jejich nesprávný postoj je zcela zřejmý a snadno se dostaneme do pokušení je kritizovat.

Měli bychom však být velmi opatrní ve svých soudech. Protože je to napsáno nám k poučení. I my na své cestě do „zaslíbené země“ – do příbytků, které nám připravuje náš Pán, se dopouštíme podobných přestupků, které si někdy neuvědomujeme, a někdy, což je horší, je pácháme vědomě.

I my jsme byli vybavení chlebem z nebe – Božím slovem – jímž se máme denně sytit. Spokojíme se s tímto pokrmem? Nebo se nám Boží slovo časem stalo také nezáživné a nudné, takže toužíme po nějaké změně, po něčem pestřejším a pikantnějším? Nehledáme je v tom, z čeho jsme byli vysvobozeni? Neříká vám to ani náhodou nic? Žijeme v době, kdy je pro mnoho křesťanů běžné vracet se zpět v hledání pokrmu pro svou duši do světa, ze kterého byli vysvobozeni. Poučení z historie je zřejmé – je to velmi nebezpečný krok, který se nevyplácí. Kéž nás Pán před ním chrání.

Nezapomínejme, že tím, že jsme byli z tohoto světa vysvobozeni, jeho vliv na nás nekončí – ba spíš naopak. Budeme stále mít dojem, že to, co jsme opustili, není tak špatné a že jsme to přehnali. Svět kolem nás bude mít zájem na tom, abychom se vrátili zpět. Nečiňme to!

Farao – kníže tohoto světa

Farao představuje kníže tohoto světa. Vládl v Egyptě zcela despoticky. Jeho vzpoura proti Bohu je charakterizována jeho výrokem: „*Kdo je Hospodin, že bych ho měl uposlechnout a propustit Izraele? Hospodina neznám a Izraele nepropustím!*“ (Ex 5,2).

Farao byl duší celého tažení proti Izraeli. On inicioval jednotlivá opatření směřující k potlačení Izraele, usiloval o jeho zničení. (viz Ex 1). Byl to on, kdo nedbal ani na varování svých poddaných, ve své nenávisti vůči Hebrejům nebal ani na zkázu vlastní země.

Z moci faraonovy nebylo vysvobození lidskou cestou a lidskými prostředky. Žádný zázrak, byť i vykonaný lidmi, které za ním poslal Bůh, jako byli Mojžíš a Aron, nemohl Boží lid vysvobodit z ruky faraonovy. Ke svobodě byla jen jedna cesta a to Božím soudem. Teprve smrt prvorozených otevřela Hebrejcům cestu ke svobodě ven z egyptského zajetí.

Vystihuje to dobře i naši situaci. I my jsme se dostali do sféry satanovy moci. Patřili jsme mu, byli jsme jeho majetkem. Nebylo úniku. Nemohli jsme utéci a zemřeli bychom jako jeho otroci, kdyby nedošlo k soudu nad Božím prvorozeným – Pánem Ježíšem. Jeho smrt nám otevřela cestu ke svobodě – těm, kdo na něj spolehli, kdo uvěřili v moc jeho krve.

Odchodem z Egypta faraonova úloha nekončí. Židé si nemohli říci: „Konečně máme od něho pokoj!“ Farao o sobě dal velmi brzy vědět. Shromáždil vojsko, veškerou svou brannou moc a začal Boží lid pronásledovat. Po zuby ozbrojení Egyptané honili Boží lid po poušti.

I v tom je velká paralela. Satan nenechá své bývalé vlastnictví jen tak klidně odejít – s celou svojí mocí se pustí do pronásledování věřících. Počítáme s touto skutečností, že i nás bude pronásledovat a že nebude litovat námahy, jen aby nás dostal zpět do svého područí?

V čem bylo vítězství Izraele? V jejich statečném a srdnatém odporu? Vůbec ne. Vždyť byli na smrt vyděšení. Jejich vítězství bylo v tom, že stáli a viděli „spasení Hospodinovo“ – spolehli celem na svého Boha a na cestu, kterou pro ně připravil. Stejně tak i naše vítězství je ve spolehnutí se na Boha a na jeho pomoc.

Zákeřný Amálek – naše tělo

Známý bratrský biblista C. H. Mackintosh uvádí příběh Amáleka jako prototyp našeho těla.

Některé charakteristické rysy:

Jeho jméno: *Amálek = obyvatel údolí*

Naše tělo je to, co nás táhne dolů, k této zemi. Touha těla a jeho cíle se týkají pozemských věcí – zde dole na zemi, tedy „v údolí“.

Jeho původ: Byl vnukem Ezau, bratra Jákobova. S Izraelem ho tedy poutaly příbuzenské vztahy. Ale po celou dobu existence měl vůči Izraeli nepřátelské postoje. Ezau stál většinou proti Jákobovi. Izraelský král Saul přišel o své království proto, že selhal v boji proti Amálekovcům (viz 1S 15). Poslední zmínka o Amálekovcích spadá do knihy Ester. Haman byl rovněž urputným nepřítelem Izraele a usiloval o jeho vyhlazení.

Amálek byl prvním nepřítelem, se kterým Izraelci museli bojovat. Až dosud „stáli a viděli“ Hospodinovo vysvobození. Ale s Amálekem museli bojovat. Tělo se může stát naším nepřítelem, který se nám staví do cesty na pouť pouští.

Průběh boje: Jozue bojuje a Mojžíš se modlí

Význam jmen: *Jozue = Hospodin vysvoboditel*. Je to totéž jméno jako Ježíš. Jozue bojoval, *Mojžíš = z vody vytažený*, se modlil.

Jozuovo vítězství záviselo na tom, jak se Mojžíš modlil. Obdobně je tomu i s námi; naše ví-

těžství je závislé na tom, do jaké míry očekáváme na našeho Pána.

Amálek bojoval s Izraelem po celou dobu jeho existence. Nikdy na této cestě pouští nebyl poražen tak, že by s Božím lidem přestal bojovat. Tak i naše tělo bojuje proti našemu duchu neustále po celou dobu našeho pozemského života, našeho putování pouští tohoto světa.

Touhy lidské přirozenosti (těla) směřují proti Duchu Božímu, a Boží Duch proti nim. (Ga 5,17) Je to boj, který na této zemi nikdy nekončí. Čeká nás denně a na nás je, abychom se modlili a nechali Pána Ježíše bojovat.